Sırra Kadem

Abdürrahim'in benden çok daha bilgili olduğundan hiç kuşku yoktu. Ondan öğrendiğim ve öğrenebileceğim çok şey vardı. Rahmi için, *"Ne iyi etti de beni Abdürrahim ile tanıştırdı."* diye düşünüyordum.

Buna karşın, Rahmi'nin çok daha bilgili ve deneyimli olduğu da belliydi. Üstelik daha önce dediğim gibi, o benim güzümde bilge bir kişiydi. Ara sıra onunla da söyleşmek, öğüt ve görüşlerini almak gereğini duyuyordum.

Ancak Rahmi günlerden beri ortalıkta yoktu. Nereye gittiğini de hiç kimse bilmiyordu. Sanki sırra kadem basmıştı.

Telefonu yanıt vermiyordu. Evine gittim; kimseler yoktu. Komşularına sordum; görmemişlerdi. Hemen Abdürrahim'i aradım.

Meğer o Rahmi'nin ortalıktan yok olduğunu benden çok önce öğrenmiş. Şu geçen bir iki günde görüşmemiş olduğumuz için bana da söyleme fırsatını bulamamış. Üstelik Rahmi'nin başına kötü bir şeyler geldiği belliymiş ama yüreği bana da söylemeye elvermemiş. Şantiyedeki odası da sanki orada kavga edilmiş gibi karmakarışıkmış. Önce inşaattaki arkadaşlarına, sonra çekine çekine patronları Süleyman Bey'e sormuş. Hiçbirinin haberi yokmuş. En çok da Süleyman Bey telaşlanmış. Herkese ne yapıp edip onu bulmaları için talimat vermiş. Bu nedenle de inşaatta çalışmalar durmuş. *Abdürrahim "Acaba annesine bir şey olduğunu haber aldı da Tire'ye mi gitti?"* diye bir otobüse atlayıp orayı yoklamış. Heyhat!

Üstelik şu bizim üç genç mühendis de onunla birlikte ortalıktan yok olmuş.

Olan bitenin ayrıntılarını daha sonra öğrendik. Esrarlı bir öykü gibi… Baştan sona doğru özetlersem, daha anlaşılır olacak.

Önce İbrahim Sıtkı ve Ömer…

Rahmi, bu iyilik meleği adam, üçünü birden işe özel olarak aldırmış. Bir yandan teknik üniversiteye devam edip master yaparken diğer yandan çalışıp harçlıklarını çıkarsınlar istemiş. Az bir ücret alıyorlarmış ama Rahmi'ye göre onlara yetermiş. Zaten pek bir iş de yapmıyor, stajyer gibi gelip gidiyorlarmış.

Rahmi öğle yemeğine çıkmaz, inşaatı dolaşır ya da odasında çalışırmış. Bir gün öğle tatili sırasında herkes yemekhanedeyken bizim bu üç genç odasına gelmiş. Sanki Rahmi bilmiyormuş gibi mühendis olduklarını ileri sürüp kendilerine şantiyede diğer mühendisler gibi belli yetkiler verilmesini, ücretlerinin de buna göre artırılmasını istemişler.

Rahmi şaşırmış; bunun şimdi hemen olamayacağını, biraz daha sıkı çalışıp, bir işin ucundan tutup kendilerini göstermelerini söylemiş. Berikiler bu yanıt üzerine kızmış, bağırıp çağırmaya başlamışlar. Daha da ileri giderek Rahmi'yi tartaklamaya girişmişler hatta dövmüşler. İçlerinden İbrahim eline geçirdiği sert bir cisimle kafasına vurmuş. Rahmi yere yıkılmış. Bir de bakmışlar ki ölmüş. Korkmuş, telaşa kapılmış, bir an önce sıvışmışlar.

İşin ilginç yanı şu ki, görevi gereği odası Rahmi'nin odasının bitişiğinde olan, bizim Yapıcılar Derneği'nin üyelerinden bir diğeri, Cafer Sert, o gün öğle yemeğine çıkmaya biraz gecikmiş; bu tartışmaların başlangıcını şöyle bir işitmiş. Fakat gizlice dinler duruma düşmemek ve üstüne vazife olmayan bir işe karışmamak için ses etmeden oradan uzaklaşmış.

Rahmi'nin odasında birtakım olayların meydana geldiği, bu olaydan iki gün sonra, merak edilerek içeriye girildiğinde anlaşılmış.

«Peki Rahmi'ye ne olmuş, neden ortada yokmuş?» diye soracaksınız, biliyorum.

Bizim o üç genç mühendis, -artık onlara "katiller" diyebiliriz- kafalarını çalıştırmış, Rahmi'nin odasında cesedi bulununca yakayı ele vereceklerini düşünmekte gecikmemişler. Kendilerince güzel bir plan hazırlamışlar. Önce bir eczaneden güçlü bir uyku ilacı almışlar. (O tarihlerde bunun için reçete gerekmiyordu.) Aynı akşam el etek çekildikten sonra şantiyeye gitmişler. Gece bekçisini kandırıp, onunla çay içmeye oturmuş, bu arada belli etmeden onun çayına uyku ilacı katmışlar. Bekçi uyuyakalınca, ufak tefek bir adam olan Rahmi'nin cesedini bir paltoya sarıp dışarı taşımışlar. Bitişikteki koruluğa taşıyıp gömmüş, yeri belli olmasın diye üzerine bir genç ağaç yerleştirmişler.

İşte böylece bize göre Rahmi sırra kadem basmış oldu. Süleyman Bey'in talimatıyla inşaatın yönetimini Abdürrahim üstlendi.

***

Aradan uzunca bir zaman geçti. Ben diyeyim bir hafta, siz deyin on gün…

İnşaat işçilerinden İskender Fenerci adlı biri, şantiyenin bitişiğindeki koruda bodur bir ağacın yere devrilmiş olduğunu görmüş. Oysa daha önce hiç de öyle değilmiş; olsa fark edilirmiş.

Merak ederek gidip bakınca, ağacın yerinden kopmuş olan kökünün altında bir ceset gömülü olduğunu keşfetmiş.

İhbar etmesi üzerine gidip bakmışlar. Doğru olduğunu görmüşler.

Polise haber verilmiş.

İnceleme sonucunda gömülenin Rahmi'nin cesedi olduğu anlaşılmış.

Bu olay üzerine Cafer Sert'in kafasında şimşek çakmış. Rahmi'nin sırra kadem basmasından hemen önceki öğle tatilinde bitişiğindeki odadan gelen bağrışma seslerini hatırlamış. Anlatmış.

Bunun üzerine polis Rahmi'nin odasında bir parmak izi araştırması yapmış. Oraya daha önce birçok gelip giden olduğu için, birçok parmak izi bulunmuş. Çoğu inşaatta çalışan mühendislerinmiş ama bazılarının kime ait olduğu saptanamamış. Bulunanların soruşturmasından da bir şey elde edilememiş.

İşte böylece ortaya faili meçhul bir cinayet çıkmıştı. Abdürrahim ile ben neye üzüleceğimizi şaşırmıştık. Rahmi'nin anlayamadığımız bir şekilde öldürülmüş olmasına mı, yoksa şimdi biz bize kalışımıza mı?

Bereket Rahmi evli değildi; çoluk çocuğu falan yoktu. Memleketi Tire'de oturan bir tek dul annesi vardı, o kadar.

Süleyman Bey, çok gecikilmiş olsa da usulüne uygun bir cenaze töreni düzenletti. Tireli diğer Rahmi Bey de gelmişti; camide tanıştık.

Ancak olaylar bu kadarla bitmedi. Cinayet "faili meçhul" olarak kalmadı. Şimdi gelelim sonrasına…

***

Cafer Sert'in içine kurt düşmüş. Süleyman Bey ile görüşmüş, onay alarak şu bizim üç kişinin izini aramaya girişmiş.

Aslında onları daha önce ya hiç görmemiş ya da farkında bile değilmiş; inşaatın personel dosyasındaki fotoğrafları tanıdık gelmemiş. Orada yazılı olandan anlaşıldığına göre hep birlikte aynı adreste oturuyorlarmış.

Gitmiş… Orası bekârların, daha çok öğrencilerin kaldığı bir pansiyonmuş. Ayrılmış olduklarını öğrenmiş. Adres bırakmamışlar.

Oradan ayrılmış oldukları tarih, Rahmi'nin öldürüldüğü hesaplanan tarihin ertesi gününe denk düşüyormuş.

Artık Cafer'in indinde olay çözülmüş; hiç kuşkusu kalmamış.

Fakat bunu sadece Süleyman Bey'e söylemiş. O da polise haber vermeden önce Cafer ile birlikte bir özel ekip kurularak gizlice araştırma yapılmasını uygun görmüş. Polis işe karışmadan yakalanabileceklerini düşünmüş.

Öyle ki, bundan Abdürrahim'in bile haberi yokmuş.

Cafer ile diğerleri, okul arkadaşlarını bulup onlarla görüşmüş, kimlerle düşüp kalktıklarını bulmuşlar. İstanbul'da Beykoz dolaylarında bir yere taşınmış olduklarını saptamışlar. Ellerinde fotoğraflarıyla oralarda dolaşarak şuna buna gösterip sorarken, bir çoban daha az önce onları Yuşa Tepesi yolunda gördüğünü söylemiş.

Nitekim üçü de oradaymış.

Cafer onları görür görmez üstlerine gitmiş. Kavga çıkmış; yumruklaşmaya, boğuşmaya başlamışlar. İbrahim bıçak çekip Cafer'e saldırmış. Fakat Cafer daha önce judo eğitimi görmüş olduğundan, İbrahim'in bileğini yakalayıp bükerek kendisine doğru çevirmiş; bıçak İbrahim'in göğsüne saplanmış; hemen orada ölüvermiş. Diğer ikisi panikleyerek tüymüş.

Olayın ertesinde Cafer karakola gidip teslim olmuş. Tutuklanmış.

Cafer bir süre hapiste yattı. Davası görülürken, onunla birlikte orada bulunan tanıkların ifadesi göz önüne alınıp, "nefsi müdafaa" gerekçesiyle tutuksuz olarak yargılanmak üzere salıverildi. Daha sonra temize çıktı.

Süleyman Bey, özel detektifler tutup diğerlerini de arattırdı. Sonunda Sıtkı ile Ömer'in Gebze'de bir inşaatta çalıştıkları belirlendi. Hemen polise bildirildi. Yakalandılar. Suçlarını itiraf ettiler. Ceza mahkemesindeki ilk duruşmayı Süleyman Bey, Cafer Sert ve Abdürrahim ile birlikte ben de izledim. Rahmi'yi istemeden nasıl öldürdüklerini, bunun bir kaza olduğunu, sonra korkup kaçtıklarını anlattılar. İkinci duruşmada hüküm giydiler.

Yüzlerine tüküresim geldi ama yapabilseydim neye yarardı ki?

Bilmece Gibi

Uzunca bir süre Abdürrahim ile görüşemedik. Proje müdürlüğüne alışmak için akşamları biraz fazla çalışıyor, hafta sonları da işe gidiyordu.

Neden sonra buluştuğumuzda, önce Rahmi'den söz ettik.

Abdürrahim, «Ben senin benimle ne konuşmak, bana ne sormak istediğini galiba biliyorum.» dedi.

Ben, «Bilmenin galibası olmaz. Ya bilirsin ya da bilmezsin. Ancak bilmiyorsan belki bir varsayımda bulunabilirsin.» deyince, «Peki o zaman!.. Hangi konuda görüşmek istediğini söyleyeyim. Bakalım biliyormuş muyum?» dedi, «Bilgi ve düşüncelerin bir kapalı topluluk içinde paylaşılması, böylece bir yandan kişilerin çevrelerindeki ortamın bu yeni bilgi ve düşüncelere alışık ya da bunları sindirmeye hazır olmadıkları için herhangi bir zarara uğramamaları, diğer yandan aynı bilgi ve düşüncelerin o kapalı toplulukta hem korunması hem geliştirilmesi olanağının sağlanması konusu üzerinde görüşmek istiyordun. Doğru mu?» diye sordu.

Bilmişti... Müneccim miydi ne?

Şaşırtmıştım ama tersine, «Bunu bilmene pek şaşırmadım.» diyerek, ona bir oyun oynamak istedim.

Abdürrahim, «Ben de zaten seni şaşırtmak istemedim.» diyerek tasarladığım oyunu bozuverdi, «Eğer o senin yürüyüşe çıktığın gün oturduğumuz yerde daha uzunca bir süre birlikte kalmış olsaydık, zaten konu dönüp dolaşıp buraya gelecekti.» dedi. Sonra da ekledi: «Ancak, o gün istesen de bu konuya girmezdim. Önce senin biraz araştırıp çalışmanı yeğlerdim.»

Asıl şimdi şaşırmıştım. Müneccim değilse de cin gibi adam…

Hem çok zaman önceki görüşmemizi unutmamış hem tıpkı Rahmi'nin yöntemine benzer bir tutum takınmıştı.

Bunu yüzüne karşı söylemekte sakınca görmedim.

İçimi çekerek, «Onunla görüşmek istediğim belli bir konu hakkında önce uzunca bir süre beni düşüncelerimle baş başa bırakır, çalışmamı öğütler, sonra hiç beklemediğim bir anda konuyu açıverirdi.» dedim.

Abdürrahim, «O halde onun hep yaptığı gibi yapalım, ister misin?» diye sorunca, ben zaten bu arada kendimce hazırlık yapmış olduğumu, şimdi artık görüşerek konuyu pekiştirme gereğini duyduğumu söyledim.

Bir de şunu ekledim:

«Ancak göz ardı etmememiz gereken bir şey var. O da Rahmi'nin yaptığı gibi, her ne görüşecek, tartışacaksak, önce o konu ile ilgili kavramları gözden geçirmek, önce kavramlar üzerinde uyuşmaya varmış olmak.»

Abdürrahim, «Ben ise bir kez de bu dediğinin aşağı yukarı tam tersini yapsak nasıl olur diye düşünüyorum.» deyince, «O nasıl olacak?» diye sormaktan kendimi alamadım.

«Şöyle…» diyerek açıkladı, «Bu konunun bir temel kavramı var. Şimdilik biz buna "A" diyelim. Merak etme ne olduğunu söyleyeceğim. Zaten söylemezsem işi bilmece biçimine sokarız. Ancak bu kavram öyle birkaç dakikada kısaca tanımlanabilecek bir şey değil. Belki bir kısa tanımı yapılabilir ama bu yetersiz kalır. Üzerinde ayrıntılı bir çalışma gerekir. Aslına bakarsan, senin sormak istediğin ya da üzerinde görüşmemizi istediğin konuyu bu çalışmayı yaptıktan sonra incelesek daha iyi olur.»

«O halde öyle yapalım.»

«Buna gönlüm razı olmaz.»

«Ben kırılmam.»

«Şu halde incelemen gereken konuyu söylüyorum.» dedi ama söylemeyip durdu.

«Söyleyeyim mi?»

Haydaaa!.. Neden böyle yapıyordu ki?

«Abdürrahim… Beni çıldırtmana hiç gerek yok.» dedim, «Şu incelememi öngördüğün konuyu önceden incelesem de önce görüşüp incelemeyi sona bıraksak da nasıl olsa adını koyacaksın.»

«Peki, tamam.» diyerek dize geldi, «Bu konunun başlığı "içreklik".»

Durdum… Anlayamamıştım. Hızla düşündüm. İçrek, "kendi içine dönük" ya da "apaçık olmayan" demektir. Buradan nereye varacaktık?

Anlayamadığımı söylediğimde, Abdürrahim «Yapma! Sen Türkçeyi benden çok daha iyi bilir ve çok daha başarılı bir tarzda kullanırsın» dedi, «Bunun yerine "ezoterizm" desem sanki daha mı iyiydi?»

Birden kafamın içinde âdeta şimşek çaktı.

«Ben bu konuyu zaten üç aşağı beş yukarı biliyorum yani bildiğimi söylüyorsam aslında bu konuyla ilgili yetersiz de olsa bildiklerim var demek istiyorum.»

«Zaten bilmesen bu kez ben şaşkınlıktan dilimi yutardım.» diyerek âdeta beni pohpohladı, «Sahilde oturduğumuzda "susmayı bilmenin gereği" üzerinde görüş alışverişi ederken Hermetizm konusuna değinen sendin. Bunun ne olduğunu bilen biri, içrekliğin ya da ezoterizmin ne olduğunu da gayet iyi bilir. Bilmiyorsa Hermetizmi anlayamaz.»

«Kusura bakma. Bazı zaman sadece tek bir sözcük çağrışımı sağlamakta yetersiz olabiliyor.» demek zorunda kaldım.

Bunun üzerine, «O aşamayı geçirmiş olduğumuza göre şimdi bunun kısa bir tanımını bile kolayca yapabilirsin.» diyerek, topu bana atıverdi.

«Olabilir ama bir bütün olarak, genelleştirilmiş bir biçimde ezoterizmin ya da senin deyişinle içrekliğin değil de belirgin bir sistem veya kurumun niteliklerini anlatmak daha kolay olur.» dedim.

Abdürrahim, «Onu kendine saklayabilirsin. Şimdi Rahmi'nin bize öğretmiş olduğu üzere bu kavramı en geniş kapsamıyla ortaya koyarsak çok daha iyi.» deyince, «Acaba "bilimsel ve töresel nitelikteki bilgi ve görgülerin, kapalı bir topluluk içinde sadece bu topluluğun üyelerine aşamalı olarak verilmesini öngören yöntem" dersek olur mu?» diye sordum.

«Yöntem mi, sistem mi?» diyerek, tanımda yaptığım karışıklığı gidermemi istedi.

Ben de «Aslında "sistem" hatta belki de "kurum" ama aynı zamanda o sistemin çerçevesinde ya da o kurumda benimsenip uygulanan yöntemdir.» dedim. Fakat ondan önce bu söylediğimi kendim de pek beğenmediğim için, «Ancak bu kadarı bana sanki tanımı noksan bırakılmış gibi geliyor.» diye ekledim.

«Bildiğin için mi öyle, yoksa bilmeyen bir kişinin gözüyle baktığında mı öyle görünüyor?»

«Sanırım zaten bu konuyu biraz incelemiş ve öğrenmiş olduğum için daha iyi anlatılması gerektiğini düşünüyorum.»

Bunun üzerine Abdürrahim, «Olabilir ama şimdi bugünün konusuna dönecek olursak, sanırım içreklik ile bağlantılı olmak üzere belirlememiz gereken bir kavram daha var.» dedi.

«Neymiş o?»

«Sır… Ancak sen hep öz Türkçe kullanmayı benimsediğin için belki buna "giz" demeyi yeğlersin.»

Öz Türkçeyi kullanan ben miydim yoksa o mu? Baksanıza, ezoterizm yerine içreklik terimini getiren o değil miydi? Sanki böyle denilince daha anlaşılır mı oluyordu? Tamam ben de arı bir Türkçe kullanımından yanaydım ama bunun da bir sınırı vardı. Önemli olan anlatmak değil, anlaşılmasını sağlamaktı.

Bu nedenle karşı çıktım.

«Evet ama "giz" dediğin zaman kimilerince bu pek anlaşılır olmayabilir. Belki "gizem" demek daha iyi.»

«Peki, bunun bir tanımını yapabilir miyiz?»

«İstersen buna "açıklanmayan soyut bilgi" diyebiliriz.»

«Somut bilgi de mi varmış?» diye sordu Abdürrahim gülerek ve ekledi: «Bilgi, bilen ile bilinen arasındaki zihinsel süreçlerle ilişkili olduğu için elle tutulamaz ve her zaman soyuttur.»

Bir adım daha ileri gitmemizi önerdi. «Hatta "sıradan herkesin anlayamayacağı ölçüde derin ya da kapsamlı bilgi" diyebilir miyiz?»

Sözü nereye getirmek istediği belliydi.

«Bundan sonra giz ya da gizemin içrek bir çalışma sistemi benimsemiş olan bir kurum ya da toplulukta, üyelerin kendi aralarında paylaşıp başkalarına vermedikleri bilgi olduğunu söyleyeceksin. Öyle değil mi?» dedim.

Yanılmışım. Meğer öyle demeyecekmiş.

«Öyle bir tanım yaparsak bu pek doğru olmaz. Ancak içrek bir kurum ya da toplulukta kişilerin edinip paylaştıkları bilgileri dışarıya sızdırmadıklarını söyleyebiliriz.» dedi.

Bence biraz farklı bir görüş açısından bakıştı bu…

Şuna "sır" desek olmaz mıydı? O sır denilen şey sadece bir camın aynı olabilmesi için arkasını sürülen karışım ya da bir çömleğe sızdırmazlık sağlamak amacıyla içine sıvanan malzeme anlamına mı gelirdi? Üstelik şu ikincisi daha da anlamlı; simgesel bir örnek; içeridekinin dışarıya sızmasını önlemek için…

Buna karşın Abdürrahim'i bozmadım. Konuyu dağıtmamayı yeğledim.

«Yani şöyle mi?.. "Bir içrek kurum ya da toplulukta mutlaka birtakım gizler, bana göre gizemler ya da sırlar vardır ama bir kurum ya da topluluğun birtakım gizlerinin bulunuşu onun içrek olduğunu göstermez." Bunu mu demek istedin?»

«Aşağı yukarı öyle… Çünkü bir ailenin, bir şirketin, devletin, daha birçok kurumun kendine özgü sırları, pardon gizleri vardır ama bu durum nedeniyle onların içrek olduğunu söyleyemeyiz.»

«Tamam da bu işe aileyi niçin karıştırıyorsun?»

«Çünkü herhangi bir içrek kurum, topluluk ya da örgüt içinde yer alanlar birbirlerini hep bir arada âdeta bir "aile" gibi görür.»

«Peki ama içrek bir kurumun gizlerinin aslında salt ona özgü değil, daha geniş boyutta topluma hatta belki tüm insanlığa özgü olması gerekmez mi? Bu onu çok farklı bir konuma getirmez mi?»

«Evet ama ben "aile olarak" değil, "aile gibi" diyorum. İkisinin arasında fark var.»

Yine karşı çıktım.

«Ailenin gizleri kendine özgüdür. Hiç kimseye açılmaz; açılmamalıdır. Fakat bir içrek kurumun gizleri ancak bir süre için sanki sadece o kurumun gizleri gibi tutulmaktadır. Oysa değildir. Öyle gibi görünüşü, dış ortamın şimdilik "giz" olarak nitelenen o bilgileri ya almaya hazır olmamasından ya da tepkiyle karşılaması olasılığından ileri gelir.»

Bu kez tam on ikiden vurmuştum.

«Tamam! İşte bu!» diyerek doğruladı Abdürrahim, «Böylece bu konunun odak noktasına geldik. Demek ki, belli birtakım bilgileri ancak bunları anlayıp kavrayabilecek olan kişilere vermek gerekiyor.»

«Aslında sen de Hermetizm'i anlatıyorsun ama adını öyle koymuyorsun.» deyince, «Ben genel olarak konuşuyorum, özel olarak değil. Neden böyle bir yargıya vardın ki?» diye sordu.

«Çünkü Hermetizm'in anımsayabildiğim ilkelerinden biri şöyledir: "Bilgiyi saklamak gerekir. Çünkü akılsız kişiler bunu öğrenirlerse iyiden iyiye çıldırabilir. Akıllı olanlar öğrenirse kötüye kullanabilir." Nedeni bu.» diye yanıtladım. Sonra, «Bundan daha önce de söz etmemiş miydik?» diye sorma gereğini duydum.

«Elbette…» diyerek yanıtladı Abdürrahim, «Aynı konunun çevresinde dönüp dolaşıyoruz. Tek yapamadığımız şey içine girmek. Daha birçok kurumda buna benzer deyişler vardır. Örneğin Bektaşîlikte şöyle derler: "Bilgiyi ehil olana vermemek ile ehil olmayana vermek eş değer suçtur."»

«Sanırım senin başta söylemiş olduğun gibi benim bu konu üzerinde daha ayrıntılı bir inceleme yapmam, sonra bir başka zaman yine bir araya geldiğimizde konuyu tartışmamız çok daha yararlı olacak» dedim.

Abdürrahim de «Peki! Keselim ve öyle yapalım.» diyerek onayladı.

«Ancak bu arada ben bir şeye dikkat etmek gerektiği görüşündeyim.» deyip konuyu hemen ertelemeye pek de razı olamadığımı belirtmiş oldum.

«Sır ya da giz, hangi sözcük kullanılırsa kullanılsın, bence bunu saklamak bireysel bir olgu değildir. Hani "Sırrını söyleme dostuna çünkü o da söyler bir diğer dostuna." derler ya; aslında bu deyiş yanlıştır. Çünkü sır ya da giz ancak paylaşılmak suretiyle bir anlam kazanır ve bundan ötürü sır ya da giz olur. Ne var ki, paylaşmayı başaramayanlar gizli tutmaları gereken bilgileri açığa vurur. Eğer o bilgiler henüz toplumun anlayamayacağı, içine sindiremeyeceği türdense, bunları açıklayanlar tepkiyle karşılanır.»

Bu sözlerimi «Geniş halk kitlelerinin bilgilendirilip aydınlatılmalarından ötürü bireysel ya da zümresel çıkarları zedelenenleri de göz ardı etmeyelim.» diye karşıladı Abdürrahim, «Hep söylerim... Zaten bir toplumun yeni bilgilere, doğrulara, gerçeklere, pek genel olarak aydınlanmaya karşı gösterdiği tepki de çoğu kez bu çıkarcı çevrelerin kışkırtmalarından ileri gelir.»

«Diyalektiğin gereği.» deyiverdim.

Abdürrahim, «Yahu sen hep benim "diyalektikçi" yani diyalektikten yana olduğumu, bunda haklı olmama karşın her sözü dönüp dolaştırıp diyalektiğe bağladığımı söyler, bundan yakınırsın. Peki ya şimdi şu senin yaptığın nedir?» diye karşılık verdi.

«Neymiş benim yaptığım?»

«Aslında sen de hemen her konuda dönüp dolaşıp toplumu sömüren, kendi çıkarları uğruna onları bilgisizlik ve kör inançlara tutsak eden çevrelerden söz edip duruyorsun.»

«Yalan ya da yanlış mı?»

Yanıt vermedi. «Hadi şimdi git ve çalış bakalım. Bulgularını şöyle bir derleyip toparladıklarını sonra görüşürüz.» demekle yetindi.

***

Abdürrahim'in dediğini yapacaktım ama daha sonraki bir bulgu çalışmalarıma farklı bir yön verdi.

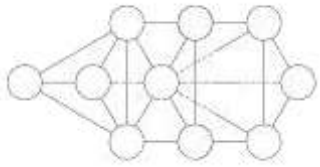
Konu şöyle gelişti:

Abdürrahim şantiyede Rahmi'nin odasına geçtikten sonra, oradaki çekişmeden ötürü oluşmuş dağınıklığı toparlamış, sonra yoğun bir çalışma yapmış, proje ile bağlantılı klasörleri ve diğer belgeleri baştan sona incelemişti. Madem şimdi o proje müdürü olmuştu, elbette o bilgilere gereksinmesi vardı.

Rahmi'nin bir de kasası vardı odasında… Anahtarlı değil, şifreliydi. Öteki türlü olsa, anahtar nasıl olsa bulunurdu. Fakat şifre Rahmi ile birlikte gitmişti. Bunu bulmanın olanağı yoktu. Üstelik bu kasa üzerine standart 10 rakam değil, 22 harf yerleştirilmişti. Elbette bu kasa bu harflerden seçilecek bir sözcük ile açılırdı. Fakat o sözcük, -her ne idiyse-, şimdi kayıptı. Nasıl bulunabilirdi ki?

Kasayı açmak için kırmak gerekliydi. Abdürrahim bunu istememiş, en azından şimdilik olduğu gibi bırakmıştı.

Sonraki günlerden birinde, Rahmi'nin masasının üstündeki sümenin içinde, üzerinde garip bir çizimin olduğu bir kâğıt parçası görmüş olduğunu hatırlamıştı. O kâğıdı atmamıştı. Çıkarıp uzun uzun incelemişti. Acaba bu garip şekil kasanın şifresi bakımından bir ipucu vermekte olabilir miydi?

Evirmiş, çevirmiş, bir şey çıkaramamıştı.

Sonra birden buna benzer bir çizimi çok eski tarihli bir kuruma ilişkin bilgiler veren bir kitapta görmüş olduğunu hatırlamıştı. Bunun üzerine kütüphanesinden o kitabı çıkarıp bir karşılaştırma yapmıştı. Aşağı yukarı aynısıydı.

Kitapta bu çizim ile bağlantılı anlatımları da okuyunca… Tamam, işte çözmüştü şifreyi.

Böylece açılan kasada biraz paradan başka pek bir şey bulunmadığı görülmüştü. Sadece, altın renkli bir paketleme kâğıdıyla kaplanmış bir defter çıkmıştı. İçinde Rahmi'nin elle yazmış olduğu, çeşitli konular üzerinde ayrıntılı notlar vardı.

Abdürrahim, o defteri bana verdi. «Al, bak bu senin işine çok yarayacak» dedi, üstelik Rahmi'den kalma değerli bir anı.»

***

Defteri baştan sona birkaç kez elden geçirdim. Gerçekten de yaprakları arasında bilgi birikimimi artıran, ufuklarımı genişleten çok değerli anlatımlar vardı.

İzleyen bölümlerde onlardan bir bölümünü özete aktaracağım. Umarım size de yararı olur.